

DELLY FERENC

A încetat din viață la Cluj (în vîrstă de 57 de ani) valorosul actor, regizor și pedagog Delly Ferenc, artist emerit, fost actor al Teatrului Secuiesc de Stat din Tg. Mureș, prim-regizor al Teatrului Maghiar de Stat din Cluj și profesor al Institutului de artă teatrală „Szentgyörgyi Istvan” din Tg. Mureș.

Delly Ferenc și-a început cariera artistică la Budapesta, unde, în perioada de după primul război mondial, a jucat în operele și comedii muzicale.

După eliberarea patriei noastre și-a început activitatea în țara noastră, mai întâi ca actor în trupele teatrale maghiare (formate ocazional și care au jucat în diverse orașe de provincie: la Cluj, Oradea, Timișoara, Arad, Tg. Mureș etc). Aceste trupe, cu repertoriul lor alcătuit în bună măsură din piese progresiste (interzise în timpul fascismului), se bucurau de sprijinul partidului și al maselor de spectatori.

Dintr-o asemenea echipă entuziastă s-a format mai târziu colectivul valoros al Teatrului Secuiesc de Stat din Tg. Mureș, al cărui membru a devenit și actorul Delly. În acest teatru, el și-a dezvoltat personalitatea artistică și aici a înregistrat unele mai frumoase succese în cariera sa actoricească. Atît în piesele istorice maghiare, cît și în operele nemuritoare ale clasicilor ruși și sovietici, de asemenea și în piesele noii dramaturgii, el s-a făcut remarcant prin adevăratul suflu artistic cu care a întrupat personajele, ca și prin dinamismul său excepțional. Delly Ferenc a făcut parte dintre acei actori care, chiar de la începutul carierei sale la noi în țară, prin studii aprofundate, și-au însușit învățămintele artei realist-socialiste, mărturie stînd o galerie de roluri: Egor din *Egor Bulciiov și alții*, Tatăl din *Micii burghezi*, Baronul din *Azilul de noapte*, Doctorul Dorn din *Pescărușul*, ca și rolurile din *Chestiunea rusă* de Simonov, *Viteji și eroi* de Gergely Sandor, *Chef boieresc* de Moricz Zsigmond și mai ales din piesa istorică a clasicului maghiar Katona Jozsef, *Bank ban*, în care Delly deținea rolul titular.

Suferind de o boală incurabilă, artistul Delly a trebuit să renunțe de a mai apă-

rea pe scenă ca actor, dar dragostea lui pentru scenă l-a îndemnat să se perfecționeze în regie, devenind prim-regizorul Teatrului Maghiar de Stat din Cluj. Ca profesor al Institutului de artă teatrală din Tg. Mureș, el a crescut cu dragoste și multă pricepere cadre ale noii generații de actori și regizori.

Atît ca om, cît și ca artist, regizor și profesor, Delly Ferenc a fost întotdeauna un exemplu pentru toți cei care l-au cunoscut.

Pinter Lajos

ESTRADĂ DE BUNĂ CALITATE

Pe lîngă repertoriul său obișnuit de dramă și comedie, Teatrul Evreiesc de Stat din București ne-a obișnuit în ultimii ani cu spectacole de estradă de bună calitate, care s-au bucurat de o caldă apreciere din partea publicului și a presei de specialitate. Pe aceeași linie meritorie se situează și spectacolul *O revistă cu Ahașveros* de Israel Bercovici, colaboratori: H. Nicolaide, H. Negrin și M. Bălan. Mai mult decît atît, chiar, am putea spune că — față de cele precedente — acest spectacol a cîștigat în combativitate, textul de o frumoasă ținută literară izbutind să-l amuze și, în același timp, să-l instruiască și să-l mobilizeze pentru obiectivele epocii în care trăiește, pe spectator-cetățean.

Autorii, pornind de la pretextul unei vechi legende populare evreiești a Purimului, aduc în scenă, alături de personajele legendei: Ahașveros, Aman, Vazuziu etc., pe corespondenții lor din zilele noastre: regele nătîng, politicianul ticălos ori prostul îngîmfat. Totodată, laolaltă cu oamenii din popor ai legendei, ne sînt înfățișați oamenii simpli ai zilelor noastre, eliberați de asuprirea socială și națională, care-și cîntă bucuria de a trăi liberi și demni într-o țară liberă. O bună parte din textele spectacolului ilustrează realizările și viața fericită a oamenilor muncii din patria noastră. De exemplu în tablourile „Cîntece vechi în cartiere noi”,

„Cântare Bucureștilui“, „Cîntec de pahar“, „La Herăstrău“.

Satira pe plan extern, antiimperialistă și antifascistă, este de asemenea din plin folosită în spectacol. Vom sublinia, în primul rînd, ca extrem de reușit tabloul „Oașpeți la Ahașveroș“, în care-și fac apariția o galerie întreagă de „regi“ dețonați. Tabloul „Gînduri de pace“, un vibrant apel la lupta pentru pace, este un exemplu de felul în care scena teatrului de revistă se poate transforma într-o tribună politică. Mai remarcăm tablourile: „Cîntarea cîntărilor“, „Nu se prinde“, „Ochelarii vrăjii“ și „Paița“ (în contrast cu gratuitatea și inutilitatea tablourilor „Celibetarii“ și „Cîntați cu noi“, care aduc o notă discordantă). Am reproșa însă autorilor, lungimea unora dintre tablouri, în care aceleași lucruri sînt repetate, devenind oboșitoare. („Paița“ și scenele de la curtea lui Ahașveroș.)

Spectacolul a fost pus în scenă cu măiestrie de către Mauriciu Seckler — artist emerit — în colaborare cu I. BercoVICI. Mișcarea vie, ritmul alert, folosirea tuturor mijloacelor specifice genului, estomparea asperităților care mai apăreau în text au subliniat contribuția regiei la valorificarea interpretării, în care s-au evidențiat, mai ales, Sevilla Pastor, Dina König, Sedi Glück, S. Tischler, M. Rippel.

Partea muzicală, susținută de soliștii Sonia Gurman, Samuel Fischler, Isac Havis și tinerele Lora Hönig și Betty Gherșin-Feldman, a întregit armonios spectacolul. Talentatul valorificator al folclorului muzical idiș, compozitorul H. Schwartzman, artist emerit, prim-dirijor al teatrului, a avut o contribuție de seamă la succesul revistei. Socotim însă că într-un asemenea spectacol ar fi necesară mai multă muzică modernă, pentru că altfel melodiile din spectacolele Teatrului Evreiesc încep să pară variațiuni pe aceeași temă.

O notație specială se cuvine pictorilor realizatori ai schițelor de decor și costume, Adina Reich și Dan Nemțeanu, care au folosit detalii stilizate, pline de semnificație.

I. Atanasiu-Atlas

REPERTORIUL PENTRU COPII

O bună tradiție, devenită apoi obligativitate, cerea teatrelor să monteze în fiecare stagiune cîte un spectacol pentru copii. Teatrul Național din București (e

mult de atunci!) a dat un bun exemplu, montînd printre altele *Trestile de aur*, una din primele lucrări ale dramaturgiei noastre ce reflecta fapte din viața pionierilor.

Cu timpul însă, teatrele — și chiar Teatrul Tineretului — au părăsit inițiativele pornite cîndva. Doar Teatrul Armatei s-a dovedit consecvent față de micii spectatori, montînd în ultimul timp două dramatizări: după Twain și Creangă. Recent, Teatrul Tineretului a prezentat o nouă dramatizare după Mark Twain, Teatrul Muncitoresc C.F.R. anunță *Motanul încălțat* (oare aceasta e tot ce s-a putut găsi mai interesant în repertoriul pentru copii?), iar Teatrul Național a anunțat destul de vag și neconcret, un basm.

Oare nici un teatru nu a lucrat sau nu are în lucru vreo piesă închinată vieții copiilor noștri, destinată educației lor comuniste? Există nenumărate fapte, realizări, succese obținute de purtătorii cravatelor roșii, numai că ele își așteaptă creatorii care să le transfigureze artistic pentru scenă.

Teatrele din provincie au uneori obiceiul de a transforma spectacolele pentru copii în ... opere pentru adulți (acest lucru se întîmplă mai ales cu *Înșir-te mîrgărite*, „spectacol pentru copii“ care se termină după ora ... 24).

Pînă la sfîrșitul stagiunii mai există suficient timp pentru a se organiza asemenea spectacole. În fiecare duminică, sute de copii cîută zadarnic „un bilet în plus“ la Teatrul „Tăndărică“, singurul teatru cu un repertoriu potrivit pentru cei mici, așteptînd mult promisele spectacole destinate lor. (De ce nu și un spectacol de estradă sau o operetă pentru copii?)

Consiliile artistice ale teatrelor ar trebui să privească cu mai multă seriozitate această problemă ... minoră numai prin vîrsta spectatorilor ce o cer rezolvată.

Al. P.

ÎNCRUCATE, NU ÎNCRUCIȘATE

Cuvintele încrucișate n-au, desigur, doar rostul de-a omori timpul liber al oamenilor; de cele mai multe ori, ele pot constitui un factor real de difuzare — într-o formă agreabilă — a unor noțiuni prețioase de cultură generală. În general, aceea e rațiunea pentru care un ziar ca „Informația Bucureștilui“ publică, aproape tot la două zile, cîte un careu de cuvinte încrucișate. Uneori, însă, se produc și excepții. Așa, de pildă, în numărul 2.017 al ziarului s-a putut întîlni careul